

BOSHLANG'ICH TA'LIM O'QUVCHILARIDA INDIVIDUAL YONDASHUV ASOSIDA TA'LIM JARAYONINI TASHKIL ETISHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI

Alimov Mirzoxid Abdumalikovich

*Toshkent kimyo xalqaro
universiteti, pedagogika fanlari
bo'yicha falsafa doktori (PhD).*

Miryahyoyeva E'tibor -Toshkent Kimyo xalqaro universiteti
Samarqand filiali Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 4-bosqich talabasi

Annotatsiya: *Mazkur maqolada boshlang'ich ta'lim tizimida individual yondashuvni qo'llashning nazariy asoslari va amaliy mexanizmlari tahlil qilingan. Tadqiqot davomida o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish orqali ta'lim samaradorligini oshirish yo'llari yoritilgan. Shuningdek, differensial yondashuv, interfaol metodlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etilgan darslarning samaradorligi asoslab berilgan.*

Kalit so'zlar: *individual yondashuv, boshlang'ich ta'lim, differensial ta'lim, pedagogik texnologiya, ta'lim samaradorligi.*

Zamonaviy ta'lim tizimida o'quvchi shaxsiga yo'naltirilgan yondashuv ustuvor ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim bosqichida o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish ta'lim sifatini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilari turli darajadagi qobiliyat, qiziqish va psixologik xususiyatlarga ega bo'lib, ularni bir xil metod asosida o'qitish samarali natija bermasligi mumkin. Shu sababli individual yondashuv asosida ta'lim jarayonini tashkil etish ilmiy-pedagogik jihatdan dolzarb masala hisoblanadi.

Tadqiqot metodologiyasi: Mazkur tadqiqotda quyidagi ilmiy metodlardan foydalanildi:

- pedagogik kuzatish;
- tahlil va sintez;
- taqqoslash;
- umumlashtirish;
- amaliy tajribalarni o'rganish.

Tadqiqot jarayonida boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'zlashtirish darajasi, faolligi va motivatsiyasi individual yondashuv asosida tahlil qilindi.

Natijalar: Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, individual yondashuv asosida tashkil etilgan darslarda:

- 🌈 o'quvchilarning darsga qiziqishi oshadi;
- 🌈 bilimlarni o'zlashtirish darajasi yaxshilanadi;
- 🌈 sust o'zlashtiruvchi o'quvchilar faollashadi;
- 🌈 kuchli o'quvchilarning rivojlanish sur'ati saqlanib qoladi.

Shuningdek, differensial topshiriqlar berish va interfaol metodlardan foydalanish ta'lim samaradorligini sezilarli darajada oshirishi aniqlandi.

Tahlil va muhokama: Individual yondashuv o'quvchilarning yosh va psixologik xususiyatlariga mos ta'lim tashkil etishni nazarda tutadi. Boshlang'ich sinf o'quvchilari qisqa vaqt ichida diqqatini yo'qotishi, emotsional sezgirligi va qiziqish orqali o'rganishga moyilligi bilan ajralib turadi. Shu sababli dars jarayonida quyidagi yondashuvlar samarali hisoblanadi:

- hayotiy misollar asosida tushuntirish;
- interfaol o'yinlardan foydalanish;
- kichik guruhlarda ishlash;
- individual topshiriqlar berish.

Bundan tashqari, o'qituvchi va ota-onalar o'rtasidagi hamkorlik ham muhim omil hisoblanadi. Ota-onalarning ta'lim jarayoniga jalb etilishi o'quvchining bilimini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich ta'lim jarayonida individual yondashuvni qo'llash zamonaviy pedagogikaning eng muhim va ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, har bir o'quvchining shaxsiy xususiyatlari, qobiliyati, qiziqishi va o'zlashtirish darajasini inobatga olgan holda tashkil etilgan ta'lim jarayoni yuqori samaradorlikni ta'minlaydi.

Individual yondashuv orqali o'quvchilarning nafaqat bilim darajasi, balki ularning mustaqil fikrlash ko'nikmalari, ijodiy yondashuvi va o'ziga bo'lgan ishonchi ham rivojlanadi. Ayniqsa, boshlang'ich sinf o'quvchilarida bunday yondashuv ularning darsga bo'lgan qiziqishini oshirish, o'quv motivatsiyasini kuchaytirish hamda bilimlarni mustahkam o'zlashtirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, differensial ta'lim, interfaol metodlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni uyg'un holda qo'llash individual yondashuv samaradorligini yanada oshiradi. Bu esa o'quvchilar o'rtasidagi bilim tafovutini kamaytirish, sust o'zlashtiruvchi o'quvchilarni qo'llab-quvvatlash va iqtidorli o'quvchilarning rivojlanishini ta'minlash imkonini beradi.

Umuman olganda, individual yondashuv asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni har tomonlama rivojlangan, mustaqil fikrlay oladigan, zamonaviy talablarga javob beradigan shaxsni shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bois kelgusida ta'lim tizimida individual yondashuvni yanada takomillashtirish, uni amaliyotga keng joriy etish va innovatsion metodlar bilan boyitish dolzarb vazifa bo'lib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Tolipov O'., Usmonboyeva M. *Pedagogika nazariyasi va tarixi*. Toshkent: Fan, 2012.
2. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A. *Ta'limda innovatsion texnologiyalar*. Toshkent: Iste'dod, 2008.
3. Yo'ldoshev J., Usmonov S. *Pedagogik texnologiya asoslari*. Toshkent: O'qituvchi, 2006.
4. Zunnunov A. *Pedagogika nazariyasi*. Toshkent: Aloqachi, 2006.
5. Hasanboyev J. va boshqalar. *Pedagogika*. Toshkent: Fan va texnologiya, 2013.
6. Sayidahmedov N. *Yangi pedagogik texnologiyalar*. Toshkent, 2003.